

**EU-KOMMISJONENS FORSLAG TIL FORORDNING OM
KOLLEKTIVTRANSPORT MED JERNBANE OG PÅ VEI, KOM (2005)319,
ENDELIG – SERVICEKRAV OG TILDELING AV KONTRAKTER FOR
OFFENTLIG TRAFIKKBETJENING**

Saksfremstilling:

Innledning

Samferdselsdepartementet har i brev av 08.11.2005 bedt Oslo kommune uttale seg til *EU-kommisjonens forslag til forordning om kollektivtransport med jernbane og på vei, KOM (2005)319, endelig - Servicekrav og tildeling av kontrakter for offentlig trafikkbetjening.*

I 2000 la EU-kommisjonen fram forslag til forordning om krav til kollektivtransport på jernbane, veg og innenlands vannvei ved inngåelse av offentlige kontrakter (KOM (2000) 7). I 2002 kom det et revidert forslag (KOM (2002) 107). Oslo kommune avga høringsuttalelse til forslag til forordning fra 2000 igjennom bystyrets vedtak i sak 759 av 20.12.2000. I høringsrunden til det reviderte forslaget i 2002 viste Oslo kommune til høringsuttalelsen fra 2000.

Forslaget fra 2000, med de revideringene som ble gjort i 2002, har etter 5 år ennå ikke fått gjennomslag i EU-systemet. Det er på denne bakgrunn Kommisjonen nå har fremmet et nytt og forenklet forslag på området.

Sammenlignet med de tidligere forslagene er nåværende forslag forenklet ved at det innholder færre alternative tildelingsformer, det inneholder ikke detaljerte prosedyreregler eller regler om tildelingskriterier, samt at forslaget i seg selv er atskillig mindre omfattende enn tidligere forslag. Videre åpner nåværende forslag for større fleksibilitet ved at nasjonale myndigheter får større frihet enn tilfellet var i det tidligere forslaget, for eksempel ved at kompetente myndigheter kan velge selv å tilby transporttjenester uten å gjennomføre anbud og ved større muligheter til å forlenge kontraktperioden.

Samferdselsdepartementet bemerker i sitt høringsbrev at forslaget er tilpasset utviklingen i EU-domstolens praksis, senest i sak C-280/00 av 24. juli 2003, *Altmark-dommen*¹. Dette betyr at prinsippene som er nedsatt i forslaget langt på vei gjelder selv om forslaget ikke vedtas.

I bystyrets høringsuttalelse av 20.12.2000 til EU-kommisjonens første forslag til forordning om krav til kollektivtransport (sak 759/00) het det blant annet følgende:

¹ For mer om *Altmark-dommen* og kriteriene se uttrykt vedlegg: EU-kommisjonens forslag til forordning om kollektivtransport med jernbane og på vei, KOM (2005)319, endelig. (Side 9 i dansk versjon).

Oslo kommune har merket seg at det av sikkerhetsmessige og økonomiske grunner åpnes for andre løsninger enn anbud gjennom unntaksbestemmelsene. Oslo kommune ser det som viktig at reglene utformes slik at kompetent myndighet gis mulighet til å vurdere kontrakts- og innkjøpsformer i det enkelte tilfelle og ikke bare i de områder som er spesielt nevnt i kommisjonens forslag. Kommunen støtter intensjonen bak unntaksbestemmelsene, men opplever at bestemmelsene til dels er uklare og at de i for stor grad er åpne for skjønn. En nærmere presisering i regelverket synes derfor å være nødvendig. Faren ligger i at unntaksbestemmelsene slik de nå er formulert, vil kunne vanskeliggjøre en ens praksis. (Bystyresak 759/00).

I det fremlagte forslaget til forordning, artikkel 5, pkt. 2 gis det nå adgang for "lokale kompetente myndigheter" til å beslutte selv å ivareta den offentlige trafikkbetjening eller inngå kontrakt om offentlig trafikkbetjening med en intern operatør ved underhåndsavtale. Således vil Oslo kommune og AS Oslo Sporveier være unntatt, det vil si at det er opp til Oslo kommune å bestemme hvorvidt anbud skal benyttes eller ikke. Det samme vil også gjelde fylkeskommuner som direkte eller indirekte eier trafikkselskaper.

Etter byrådets oppfatning har dermed Oslo kommunes viktigste innvending til forslaget til forordning i 2000 blitt ivaretatt i det nye forslaget.

Byrådets fremlagte forslag til ny organisering av kollektivtrafikken i Oslo, med etablering av administrasjonsselskap (Byrådssak 132/05), som er til behandling i bystyret, er i tråd med de EU-kommisjonens nye forslag til forordning om kollektivtransport med jernbane og på vei.

Forslag til høringsuttalelse – byrådets vurdering

Byrådet ser det som svært viktig at det blir iverksatt ny EU-lovgivning for kollektivtrafikken til erstatning for den foreldede forordning 1191/69, og slik at de viktige såkalte Altnark-kriteriene blir innarbeidet i lovgivningen. Disse kriteriene er et resultat av dommen i en rettssak mellom to små kollektivselskap i Landkreis Stendal i Tyskland og avklarer grensedragningen mellom kompensasjon for pålagte tjenester for allmennheten (Public Service Requirements) og ordinære offentlige støtteordninger. Dette er det tatt hensyn til i den foreslåtte forordningen Likeledes er det viktig at kriteriene for tildeling av kompensasjon blir klare.

Byrådet er kritisk til at forordningen legger opp til at lokale myndigheter ikke får fastsette de kontraktsformer de finner hensiktsmessige for sin kollektivtrafikk. Her følger ikke forordningen, etter byrådets oppfatning nærhetsprinsippet, som innebærer at det ikke skal tas beslutninger på EU-nivå som det er mer hensiktsmessig å ta på nasjonalt eller lokalt nivå. Forutsetningen må selvsagt være at dersom transportoppdragene konkurranseutsettes, må man følge de konkurranseregler som er nedfelt i EU/EØS-retten.

Byrådet vil stille spørsmålsteget ved begrunnelsen EU-kommisjonen angir for sitt forslag om fellesregler for kontraktsforholdene. Det er den viktige plass "tjenesteytelse av allmenn økonomisk interesse" har i EUs velferdsmodell. Vi finner denne begrunnelse lite treffende i forhold til innenlands kollektivtrafikk, idet det i KOM(2004)374 (White Paper on Services of General Interest) klart har sagt at nærhetsprinsippet skal respekteres, slik at de enkelte medlemsland selv skal bestemme hvilke tjenester som skal være av allmenn økonomisk interesse, hvilket omfang de skal ha og hvorledes de skal organiseres og betales.

Byrådet viser for øvrig til AS Oslo Sporveiers høringsuttalelse av 06.01.2005 til EU-kommisjonens forslag til forordning for kollektivtransport. AS Oslo Sporveier er egen høringsinnstans overfor Samferdselsdepartementet.

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

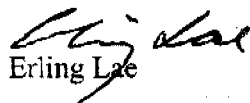
Oslo kommune avgir følgende uttalelse til EU-kommisjonens forslag til forordning om kollektivtransport med jernbane og på vei, KOM (2005)319, endelig – Servicekrav og tildeling av kontrakter for offentlig trafikkbetjening:

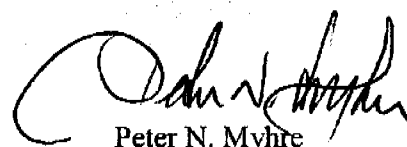
Oslo kommune ser det som svært viktig at det blir iverksatt ny EU-lovgivning for kollektivtrafikken til erstatning for den foreldede forordning 1191/69, og slik at de viktige såkalte Altmark-kriteriene blir innarbeidet i lovgivningen. Disse kriteriene er et resultat av dommen i en rettsak mellom to små kollektivselskap i Landkreis Stendal i Tyskland og avklarer grensdragningen mellom kompensasjon for pålagte tjenester for allmennheten (Public Service Requirements) og ordinære offentlige støtteordninger. Dette er det tatt hensyn til i den foreslåtte forordningen. Likeledes er det viktig at kriteriene for tildeling av kompensasjon blir klare.

Oslo kommune er kritisk til at forordningen legger opp til at lokale myndigheter ikke får fastsette de kontraktsformer de finner hensiktsmessige for sin kollektivtrafikk. Her følger ikke forordningen, etter Oslo kommunes oppfatning nærhetsprinsippet, som innebærer at det ikke skal tas beslutninger på EU-nivå som det er mer hensiktsmessig å ta på nasjonalt eller lokalt nivå. Forutsetningen må selvsagt være at dersom transportoppdragene konkurransesutsettes, må man følge de konkurranseregler som er nedfelt i EU/EØS-retten.

Oslo kommune vil stille spørsmålstegn ved begrunnelse EU-kommisjonen angir for sitt forslag om fellesregler for kontraktsforholdene. Det er den viktige plass "tjenesteytelser av allmenn økonomisk interesse" har i EUs velferdsmodell. Vi finner denne begrunnelse lite treffende i forhold til innenlands kollektivtrafikk, idet det i KOM(2004)374 (White Paper on Services of General Interest) klart har sagt at nærhetsprinsippet skal respekteres, slik at de enkelte medlemsland selv skal bestemme hvilke tjenester som skal være av allmenn økonomisk interesse, hvilket omfang de skal ha og hvorledes de skal organiseres og betales.

Byrådet, den 10.01.2006

Erling Læ

Peter N. Myhre

Trykte vedlegg: AS Oslo Sporveiers høringsuttalelse, av 06.01.2006, til EU-kommisjonens forslag til forordning om kollektivtransport med jernbane og på vei, KOM (2005)319, endelig

Utrykte vedlegg: EU-kommisjonens forslag til forordning om kollektivtransport med jernbane og på vei, KOM (2005)319, endelig. (I dansk versjon).